

CO JE TO fr. „POURSUITES BAILLONS“ nebo anglicky SLAPP?

<https://www.cairn.info/revue-projet-2016-4-page-59.htm#:~:text=1,10.3917/pro.353.0059>

1 **J** Novináři, nevládní organizace, výzkumníci... Když kritizují firmy, stávají se terčem opakovaných žalob. Spravedlnost, která má chránit vdovu a sirotka, se stává nástrojem mocných ekonomických aktérů, odvrací strážce lidských práv od jejich případu a podporuje autocenzuru.

2 V dnešní době, kdy je v módě kloktat o přednostech svobody projevu, je jasné, že příkazy k mlčení jsou četné pro ty, kteří se snaží i jen trochu vážně klást otázky a problémy, které znepokojují jeho dobu. Vidíme tak šíření forem represe projevu, které mají významnou výhodu v tom, že jednají v samotných strukturách tzv. demokratických režimů a pod rouškou zákonnosti. Tolik zařízení ohrožujících novináře, informátory, intelektuály, nevládní organizace a občany a přitom těm, kdo je mobilizují, nabízí pohodlnou jistotu, že dodržují svá práva.

3 SLAPP suits (označované v angličtině zkratkou Slapp, „*strategické žaloby proti veřejné účasti*“ [\[1\]](#)^[1]Vděčíme za konceptualizaci Slappu jako soudní praxe...) se jeví jako příznak této současné cenzury. Jedná se o právní kroky zaměřené na neutralizaci, cenzuru a represí osob nebo skupin, které se účastnily veřejné diskuse v kontextu společenských a politických sporů. Tato strategie soudního zastrašování, která tvoří repertoár akcí oprávněných žalobců dobře vybavených právním a finančním kapitálem, je obvykle založena na požadavku na přemrštěnou náhradu škody. Vítězství po zásluhách není podstatné. Pouhá hrozba právní odvety často stačí k umlčení těch, kdo jsou zapojeni do veřejného prostoru, a k potlačení kritických úvah, které mají někteří zájem potlačit.

4 Obleky SLAPP se poprvé objevily ve Spojených státech v 60. a 70. letech 20. století, zejména v reakci na rostoucí účast občanů na veřejných záležitostech [\[2\]](#)^[2]Chris Tollefson, „*Strategické žaloby proti veřejnosti...*“. Nejčastěji stíhány za pomluvu, mohou nabývat i dalších rysů, a to v oblasti obchodního práva, duševního vlastnictví nebo obchodního tajemství. Tyto praktiky se nyní široce internacionalizovaly, zatímco nadnárodní společnosti, které se snaží zvýšit svůj „kapitál dobré pověsti“, je přidaly do svého repertoáru strategických nástrojů. Nutno říci, že mají ve výplatě hordu obchodních právníků, kteří si vybírají z byznysu Slapp. Ve Francii pomohlo v posledních letech na tento problém upozornit několik případů, jako například četné žaloby pro pomluvu, které podala nadnárodní společnost Clearstream proti investigativnímu novináři Denisi Robertovi. nebo nedávno ten, který proti sdružení Sherpa vznesl Vinci Construction Grands Projets. Cenzura se tak dnes objevuje v privatizované podobě, žaloby SLAPP odhalující existenci právních mechanismů určených k ochraně práva umlčet kritiku před těmi, kdo mohou zaplatit cenu.

5 V soudní oblasti nejsou sankce omezeny na rozsudek vyneseny na konci soudního procesu. Dlouho předtím, než bylo možné formálně oslovit soudce, nabývá soudní řízení pro ty, kdo je podstoupí, všechny zdání trestu. Dozvěděli jsme se to tvrdě v Éditions Écosociété po zveřejnění eseje v roce 2008 o využívání a drancování afrických zdrojů kanadskými společnostmi (Alain Deneault, William Sacher a Delphine Abadie, *Noir Canada: Looting, Corruption and Crime in Africa*). Autoři shrnuli mezinárodní kritiku proti přečinům tohoto odvětví a poté požadovali, aby kanadské úřady zřídily nezávislou vyšetřovací komisi, která by

tato obvinění objasnila. Byli jsme to ale spíše my – autoři a vydavatelé *Noir Canada* –, kdo se ocitl žalován, když nás dva globální zlatí giganti, Barrick Gold a Banro Corporation, zažalovali za pomluvu za 11 milionů kanadských dolarů, více než padesátinásobek obratu Écosociété.

6Následovalo pět let vpádu do vesmíru symbolického násilí zákona. Protože bohatá žadatelka má spoustu času znásobit postupy v opotřebovací válce, která pravděpodobně finančně a morálně vyčerpá jejího protivníka a zároveň ho neutralizuje v jeho výzkumných aktivitách nebo jeho politickém závazku. Je na Kafkovi, aby dokázal tuto dezinterpretaci shrnout co nejlépe: v konečném důsledku není právní postup nikdy víc než prostředek, jak odvrátit vaši pozornost od vašeho případu. Končí tím, že se jim zmocňuje jazyk samotný, takže právní technolekt může laika zmást. Barrick Gold dokonce dovedl uzurpaci slov a významu do té míry, že nám dal důrazné upozornění, abychom žalobu nekvalifikovali jako „PLACHA“; výhrůžkakerému se brzy začalo říkat „hrnatý facka“ [\[3\]](#)

[3]Alexandre Shields, „Barrick Gold dává Écosociété formální upozornění, aby... Stažení díla z trhu po tvrdém mimosoudním vyjednávání je bohužel v tomto typu podnikání až příliš známý výsledek. Není totiž neobvyklé, že k ukončení mučení se terčové tohoto řízení smiřují s podpisem dohody, jejíž účinky omezení přesahují rámec zákona. V konečném důsledku se soudní instituce ocitá instrumentalizována k popírání práv, která má paradoxně chránit.

7SLAPP jsou do značné míry umožněny díky širokému rozsahu, který je právu na pověst dán, a naopak represivní myšlenky, kterou soudy tradičně zastávají v souvislosti se svobodou projevu. V Kanadě nebo Velké Británii je tato nerovnováha taková, že má tendenci vytvářet soudy jako skutečné cenzory univerzitního výzkumu a sociální kritiky. Dost na to, aby si pro ně vybrali místo na globálním trhu jurisdikcí, které jsou pro žalobce nejpříznivější, v souladu s takzvanými strategiemi „forum shopping“ [\[4\]](#)

[4]Nákupní fórum odpovídá oportunistickému hledání... V roce 2012 Rada Evropy upozornila svých 47 členských států na vážné hrozby, které představuje „turismus pomluvy“ pro svobodu projevu a právo na informace evropských občanů [\[5\]](#)Prohlášení Výboru ministrů o užitečnosti norem... Pokud je 17. ^{komora} Tribunal de grande instance v Paříži považována za liberálnější z hlediska svobody projevu [\[6\]](#)

[6]Oprávněnost sledovaného cíle a zejména snaha o..., faktem zůstává, že strach z lidských a finančních nákladů na obhajobu u soudu pravděpodobně kohokoli odradí od toho, aby se vystavoval tomuto druhu rizika. To je skutečně smyslem trestu několika: získat mlčení co největšího počtu.

8S odůvodněním, že jejich pověst možná utrpěla kritikou, která jim byla adresována, se nyní držitelé práv, jejichž moc jim umožňuje ovlivňovat běh dějin, ocitli v pozici, kdy mohou jmenovat soud, aby jejich případ prozkoumal, aby soudní mašinerie pracuje v jejich prospěch a při troše štěstí své odpůrce umlčí. Snížit je k mlčení ve jménu zájmu hrstky akcionářů, zvláště pokud toto mlčení umožňuje zatajit, že rabujeme, že znečišťujeme, že korumpujeme, že rozdmýcháváme krvavé konflikty nebo že zdraví, bezpečnost a suverenita národů jsou podkopávány.

9Neboť k šíření SLAPP dochází v kontextu, kdy organizovaná – a v konečném důsledku zločinecká – moc globalizovaného kapitalismu umožňuje nadnárodním korporacím osvobodit se od národních právních ráďů. V návaznosti na samolibost států se dnes rozlehlé korporace těší, pokud jde o zločiny, které mají na svědomí, faktické beztrestnosti, kterou nemůže vynahradit prázdnota pojmu jako „společenská odpovědnost firem“. Jak se můžeme dívat, když se intelektuálové, novináři a občané ujmou povinnosti odhalit, shromáždit, analyzovat a utvářet

množství informací, které jsou příliš často prezentovány roztříštěně a neúplně, nebo jejichž musíme odhalit, jakým spojením zájmů se řídí? ? Zlato,

[10] V Kanadě, Austrálii a Spojených státech byly schváleny různé takzvané „anti-Slapp“ zákony. Obecně lze říci, že legislativní opatření, která si zaslouží být vítána, nejsou ani tak záležitostí několika procesních šmrnců, jejichž cílem je usnadnit soudům zamítnutí pouze těch akcí, které jsou zjevně neopodstatněné, zneužívající nebo motivované nekalými úmysly (demonstrace, jejíž zátěž připadá na žalované) než na uznání přednosti principu účasti veřejnosti před jinými právy [7]

[7] Krok, který si quebecký zákonodárce nepřál udělat,... Zmiňme také drzost australského zákonodárce, který považoval za nutné korporacím s deseti a více zaměstnanci zcela odejmout právo žalovat za pomluvu [8]

[8] Toto opatření však narazilo na značná úskalí,... Přístupy, které jsou příliš úzce legalistické, však mají tendenci zakrývat hluboké nedostatky odhalené SLAPPs: nedosažitelného soudního systému, strukturálně zvráceného penězi a podílejícího se na upevňování a legitimizaci kapitalistických vztahů nadvlády. Při absenci závazných norem upravujících činnost nadnárodních korporací a při absenci skutečné politické vůle imunizovat veřejnou diskusi proti jakékoli formě cenzury vše nasvědčuje tomu, že tato legislativní opatření nebudou nikdy více než paliativní a bohužel nedostatečná.

[11] SLAPP se tak může obávat, že se pokaždé podílí na rozšíření spektra nevyslovitelného o něco více. Že ze strachu před tvrdými právními represáliemi a pomocí nějakého obskurního mechanismu autocenzury se stále více akademiků a intelektuálů vyhýbá šíření výsledků výzkumu nebo ignoruje záležitosti veřejného zájmu [9].

[9] Tento brzdící účinek na veřejnou debatu je znám v.... Obleky SLAPP ve svém jádru slouží nedemokratickému projektu. Jsou *stricto sensu* privatizací veřejné debaty a odstraňují z běžného používání samotnou schopnost přemýšlet o budoucnosti věcí. Vyjmout z rámce demokratického rozhodování určitý počet zásadních otázek. Kontrolujte pořadí diskurzu a významu takovým způsobem, abyste si vyhradili de facto monopol. Asimilujte jakýkoli odpor vůči světu, jaký je, jakoukoli alternativní racionalitu, jakoukoli „protiřečící řeč“ [10]

[10] Erri De Luca, Opačné slovo, Gallimard, 2015, 48 s.k nepřiměřenému jednání. Tváří v tvář takové uzurpacii, existují jiná řešení než zpochybnit tento monopol, zpochybnit tyto čáry demarkace mezi vyřčeným a nevyslovitelným, rozumným a nerozumným, povoleným a nezákonným? Obnovit k volnému využití možnost uvažování o společné budoucnosti, „překonfigurování území viditelného, myslitelného a možného [11]

[11] Jacques Rancière, Sharing the Sensible: Estetika a... není to přesně to, co je vlastní politice?

Hodnocení

- [1]

Za konceptualizaci Slappa jako specifické soudní praxe vdčíme americkým profesorům George W. Pringovi a Penelope Cananové, kteří si všimli opakující se povahy těchto situací a od 70. let se zavázali provádět rozsáhlý celostátní průzkum, který jim umožnil identifikovat desítky tisíc případy amerických občanů umlčených po výhrůžkách soudních žalob.

- [\[2\]](#)

Chris Tollefson, „Strategické zákony proti účasti veřejnosti: rozvoj kanadské reakce,“ *Canadian Bar Review* , sv. 73, č. 1, 1994, str. 200-233.

- [\[3\]](#)

Alexandre Shields, „Barrick Gold upozorňuje Écosociété, aby přestala používat výraz 'baillon soudní'“, *Le Devoir* , 23. 9. 2008.

- [\[4\]](#)

Nakupování na *fóru* odpovídá oportunistickému hledání jurisdikce, která je považována za nejpravděpodobnější, že přinese nejpříznivější rozhodnutí.

- [\[5\]](#)

Prohlášení Výboru ministrů o užitečnosti mezinárodních standardů týkajících se oportunistického hledání jurisdikce v případech pomluvy (*turismus* na cti) za účelem zajištění svobody projevu (přijato 4. července 2012 na ¹¹⁴⁷ zasedání delegátů ministrů).

- [\[6\]](#)

Oprávněnost sledovaného cíle a zejména sledování obecného zájmu je ve Francii uznávána pro účely výjimek ve věcech pomluvy.

- [\[7\]](#)

Krok, který si nepřál učinit quebecký zákonodárce, který se rozhodl pro reformy procesního typu (spíše než hmotné právo), které neumožňují zvrátit současnou nerovnováhu ve prospěch práva na pověst s dostatečnou silou.

- [\[8\]](#)

Toto opatření však naráželo na značná úskalí, neboť australské právo nabízí další právní mechanismy, které lze rovněž využít k utlumení kritiky, zejména v oblasti obchodního práva.

- [\[9\]](#)

Tento inhibiční účinek na veřejnou debatu je v literatuře znám jako „ *chladivý efekt* “.

- [\[10\]](#)

Erri De Luca, *Opačné slovo* , Gallimard, 2015, 48 s.

- [\[11\]](#)

Jacques Rancière, *Sharing the Sensible: Estetika a politika*, La Fabrique Editions, 2000, str. 65.

Publikováno na Cairn.info dne 26.07.2016

<https://doi.org/10.3917/pro.353.0059>